

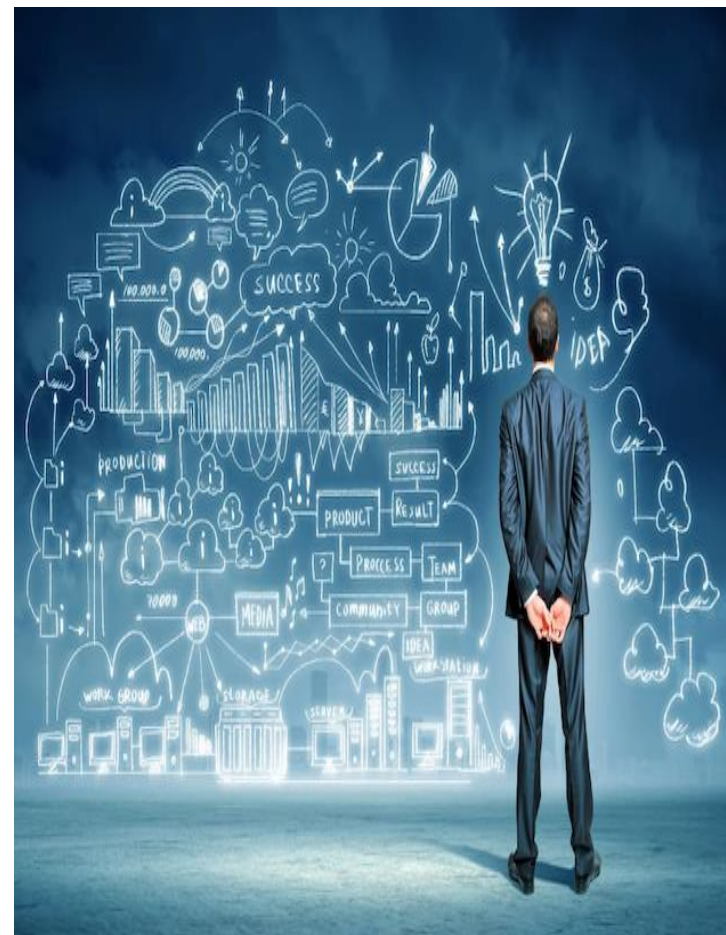
Наука управління в системі освіти

Irina V. Saukh

Doctor of Economics, professor, Institute of Pedagogy of the National
Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

- Наше сьогоднішня - епоха глобальної перебудови суспільства, в ході якої відбувається широкомасштабний процес реформування освіти - гуманітаризація, диференціація, інтеграція та комп'ютеризація. В системах освіти усіх країн йдуть інноваційні процеси - вводяться нові спеціальності, розширюється багаторівнева та онлайн освіта.
- **Вдосконалення всієї освітньої системи - це об'єктивний наслідок глобального розвитку суспільства в цілому.**

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

- Для забезпечення стійкого суспільного розвитку всі сфери людської діяльності з освітою включно, у якій насамперед формується інноваційна людина, потребують системного і послідовного наукового супроводу. В Україні, усупереч кризовим явищам, закладено основи такого супроводу.
- Водночас, прискорення людського прогресу на інноваційній основі посилює вимоги до наукового супроводу освіти, підвищення його системності, ефективності та результативності.

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Сьогодні немає потреби когось переконувати, що провідна роль у забезпеченні інноваційного розвитку суспільства належить сферам освіти та наукових досліджень і розробок.

Першій – тому що в ній формується інноваційний людський капітал, другій – через те, що ця сфера створює системну базу наукових знань і на їх основі інноваційні розробки для освіти.

Сильними стають держави завдяки освіті, науці та інноваційній економіці. Важливу роль в інноваційному розвитку повною мірою відіграє наука управління освітою.

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

- В середині ХХ століття завдяки Пітеру Фердинанду Друкеру наука управління перетворилася у необхідну умову розвитку будь-якої діяльності, «яка відображає дух нового часу».
- Він вважав, що управлінська діяльність – «найдинамічніший елемент будь-якого суспільства». Отже, наука управління втратила потребу у трансцендентному обґрунтуванні і в умовах сьогодення стає безперечним рушієм змін, підкорюється виключно логіці інституціонального прагматизму.

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

- Виклики нашого складного часу обумовлюють високий динамізм управлінських процесів в освіті. Ефективність освітньої установи визначається ступенем її наближення до встановленої мети, який показує наскільки система може виконувати свої функції, тобто задовільняти замовників та споживачів освітніх послуг.
- Наука управління саме сьогодні, в критичний момент існування нашої країни, може сформулювати певні каталізатори/рушії прогресивних змін в системі освіти:
 - 1) «бачення» проблемного кола системи та готовність до нетривіального їх вирішення;
 - 2) відмова від стереотипів мислення, пасивної вичікувальної позиції в роботі освітніх установ;
 - 3) прийняття та сприйняття нових принципів та парадигм менеджменту ХХІ століття.

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Наразі вважаємо основними завданнями науки управління

- 1) запропонувати сучасну систему підготовки у ЗВО нової (в буквальному сенсі слова) генерації управлінців-менеджерів, здатних відновити економічний потенціал нашої країни після завершення воєнного стану;
- 2) відійти від пануючої моделі управління, що забезпечує «збідніле зростання», поточну, а не стратегічну ефективність, та блокує цивілізаційний поступ до нової моделі;
- 3) розробити нові принципи та правила в національній моделі управління освітою;
- 4) прискорити реалізацію тренду на трансформацію університетів у звичному розумінні цього терміна в так звані дослідницькі університети;
- 5) слід враховувати специфіку вітчизняного менеджменту, який безперечно модифікує управлінські прийоми, інструменти та механізми до української економічної дійсності;
- 6) вийти з полону застарілих стереотипних завдань і зосередитись на тих, які Україні потрібно вирішувати сьогодні і в найближчому майбутньому;
- 7) реальні процеси модернізації управлінських процесів в освіті й науці, а не їх імітація.

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

- Отже, визначальна ціль управлінської діяльності в системі вітчизняної освіти полягає у свідомо спрямованому впливі на педагогічний колектив задля виконання поставлених завдань та досягнення визначеної мети освітньої системи. Власне цілеспрямований вплив ми розглядаємо як адекватний сьогоднішньому цивілізаційному поступу механізм виконання поставлених завдань та досягнення визначених цілей освітніх та наукових установ, які будуть співзвучні, ідентифіковані із цілями виконавців-носіїв інтелекту, знань, творчих ідей, тобто генераторів конкурентних переваг всієї системи.
- Наприкінці ХХ ст. і в наш час теорія менеджменту збагатилась значними теоретичними напрацюваннями у сфері технологій управління знаннями, структуризації й узагальнення знань про прийоми менеджменту, управління людьми, розвитку організаційної культури, управління інтелектуальним капіталом, різними концепціями мотивації та лідерства тощо.

Всесвітній економічний форум, 2019

Пошук нових способів\технологій

► Увесь світ витрачає 10 трлн дол на навчання 1,5 млрд дітей. Але більша частина цих інвестицій спрямована на навчальні програми та предмети, що не змінювалися впродовж 150 років.

- Світ на порозі 4 промислової революції потребує значних змін.
- Спікери форуму: важливо приділити увагу новим формам управління навчальним процесом.
- Серед них — наголос на командну роботу та творчість, навчання через гру, що сприяє розвитку креативного та критичного мислення.

Управляти формуванням головних компетенцій 21 століття: КРЕАТИВНІСТЬ, КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ, КОМУНІКАЦІЯ, КООПЕРАЦІЯ

ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ

- Освіта як соціокультурне явище в умовах глобалізованого світу трансформується в нові форми, набуває нових рис.
- В глобальній системі освіти з'являється колективна відповідальність за
 - 1) світогляд майбутніх поколінь;
 - 2) реалізацію стратегії освіти, що не тільки адекватна «відтворюваному минулому» та «теперішньому», але й яка має ознаки випереджального майбутнього розвитку.

Ключові тренди в освіті, що обумовлюють вектор змін на наступні 20—25 років:

- 1) цифрова революція (горизонт 0—5 років);
- 2) бум освітніх стартапів (5—10 років);
- 3) поява нових професій (10—15 років);
- 4) зміни самої людини (15 та більше років).

**Креативна освіта в
контексті зміни парадигми
управління освітнім
процесом**

здібність особистості долати
стереотипи мислення

Д. Сімпсон (1922 р.)

здатність виявляти нові способи
вирішення проблем

К. Роджерс

Креативність

здатність особистості до творчості

Дж. Гілфорд (1950 р.)

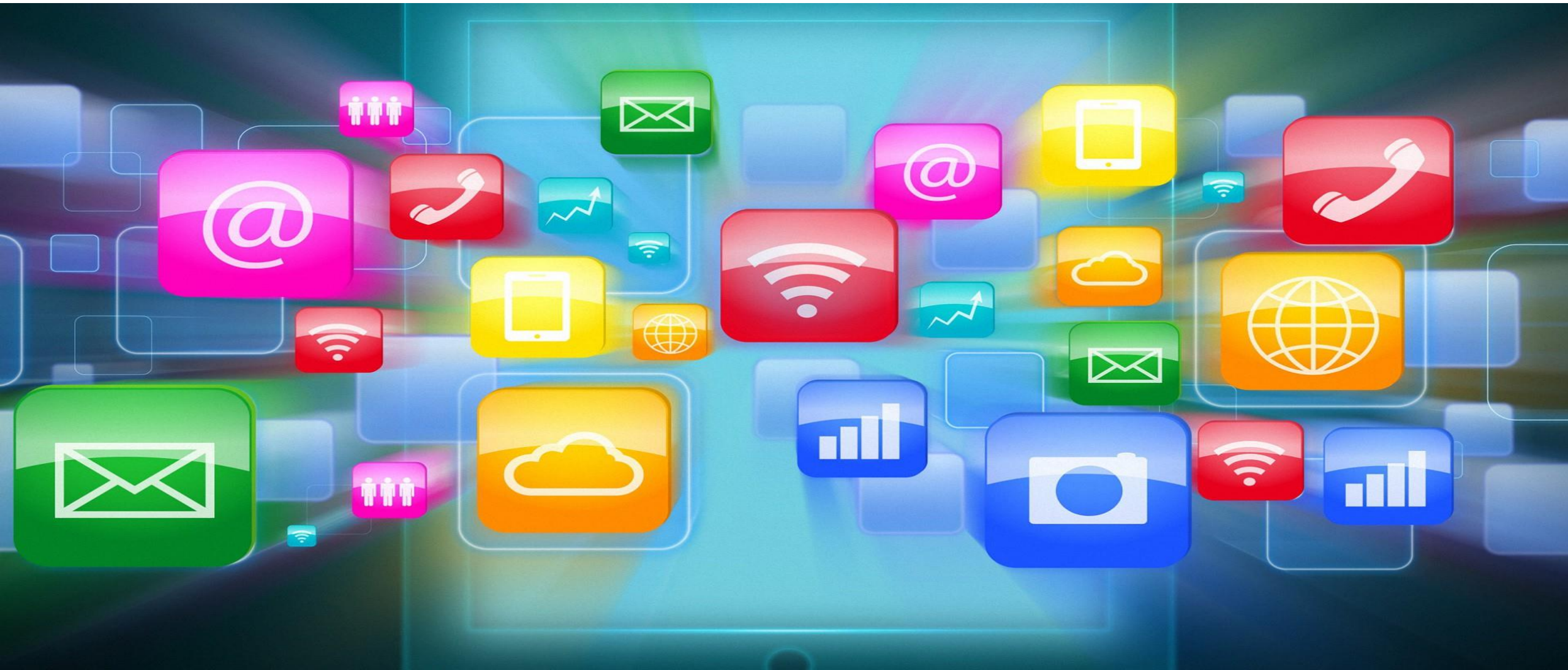
творча здібність особистості,
готовність до створення
принципово нових ідей, які
відхиляються від традиційних або
прийнятих схем мислення

The *Creative*

Teacher

Сучасні комп'ютерні технології повинні працювати на креативну освіту

Відповідне освітньо-професійне середовище

1970 рік

Проект освітнього простору майбутнього

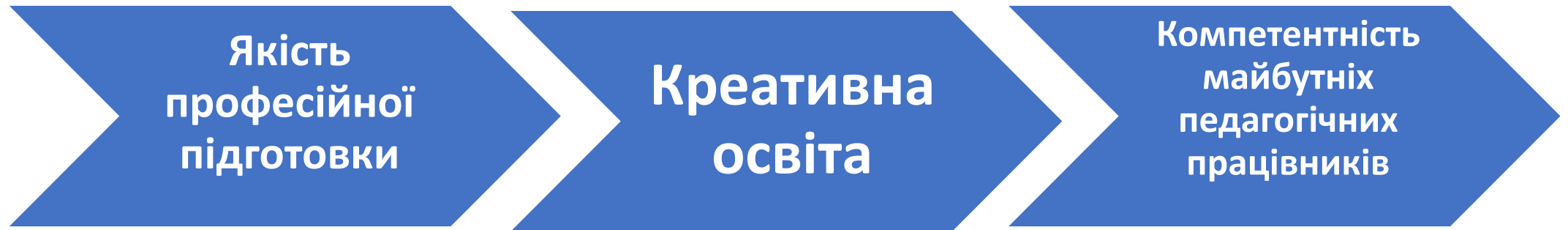
**До 2040 р.
умовами
забезпечення
економічного
зростання
стануть:**

Дослідження змісту, стратегії креативної освіти на сьогодні не є системним

Формування професійних компетентностей конкурентоспроможного педагога

Серед характерних рис сучасної науки управління слід відзначити такі:

- Інвестиції в знання в розвинених країнах зростають швидше, ніж в основні засоби.
- Знання виступають не лише чинником управління, але і самостійним продуктом освітньої системи, предметом кінцевого споживання, засобом організації суспільства.
- В добу економіки знань з'являється і стрімко зростає нова категорія – це інтелектуальні працівники.
- В добу економіки знань зростає кількість освітніх організацій нового типу – інтелектуальних організацій, що кардинально відрізняються від традиційних.

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

Найпотужнішим і практично невичерпним ресурсом розвитку закладів освіти сучасна управлінська наука вважає

УВАГА!!

інтелектуальні і творчі здібності працівників освітніх організацій.

Мобілізація цього ресурсу вимагає:

- мінімального регламентування діяльності освітніх установ,
- орієнтації на пошук неочевидних багатоваріантних рішень, які отримуються різними способами,
- залучення неформальної логіки.

Відповідно до нової парадигми науки управління педагоги заохочуються до отримання нових знань для створення конкурентних переваг організації.

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

В одному з досліджень, проведеному британськими вченими, керівникам організацій задавали два питання: «Чи вважаєте ви, що креативність та інноваційність життєво необхідні для росту компанії?». 90% респондентів відповіли однозначно «Так».

- Другим питанням було: «Чи вмієте ви надихати на інновації себе та колег у повсякденній роботі?». 90% відповідей були негативними. В іншому американському дослідженні керівники оцінили ступінь використання творчих можливостей працівників організації у 20%!

НАУКА УПРАВЛІННЯ В ОСВІТІ

- Починаючи з ХХ століття коло людей, що професійно займаються створенням нового знання, розширюється. Значно прискорюється науково-технічний прогрес і суспільний розвиток. Хоча шлях від наукових пошуків до впровадження нових технологій в освіті скорочується, наука все ще залишається відірваною від реальної педагогічної діяльності. Головним суб'єктом творчості стають наукові колективи університетів, наукових закладів і установ.

Сформулюйте Ваші пропозиції щодо реорганізації управління освітнім закладом в сучасній системі освіти

- ▶ Що б ви зберегли від традиційної системи як таке, що довело свою ефективність у нових умовах?
- ▶ Що ви вважаєте за необхідне змінити?
- ▶ Які підручники ви б хотіли отримати для реалізації сучасних тенденцій освіти?
- ▶ У чому полягає специфіка сучасного етапу розвитку суспільства? Якими є його запити до системи освіти?
- ▶ У чому принципова різниця між сучасним підходом до системи освіти і раніше практикованим?
- ▶ Що слід розуміти під якістю освіти на даному етапі?
- ▶ Які чинники впливають на управління освітою?

НАУКА УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ОСВІТИ

- Парадокс полягає в тому, що наміри про зміни в освітньому менеджменті проголошуються і «зсередини», і «ззовні». І наука управління здатна довести скептикам усю міць свого потенціалу.
- Тут знов доречно звернутися до П. Друкера:

«найкращий спосіб передбачити майбутнє – створити його»!!!

Thank You
== For Your Attention ==